

успішні практики їх протистояння, а також шляхи їх імплементації в українську.

Для адекватного реагування підприємства на вплив навколишнього середовища і гарантування успіху в конкурентній боротьбі необхідна чітка та ефективна система економічної безпеки; яка б приділяла особливу увагу загрозі недружнього поглинання.

Список використаних джерел:

1. Зелениця, І. М. Захист прав учасників корпорацій від недружніх поглинань / І. М. Зелениця // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. – 2012. – Випуск 2(14). – С. 146-150.

2. Колесник М. А. Зарубіжний досвід протидії рейдерству та можливості його використання в Україні [Електронний ресурс] / М. А. Колесник // Право і безпека. – 2010 р. – № 5. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pib/2010_5/PB-5/PB-5_2.pdf

3. Рейдерство: витоки, процедури, способи запобігання: Монографія / О.А. Бурбело, Г.В. Козаченко, Ю.С. Погорелов, С.О. Бурбело. МВС України, Луганський державний університет внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2012. – 184 с.

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ ПІДПРИЄМСТВАМИ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ: ВІД ТЕОРІЇ ДО ПРАКТИЧНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ

Зубенко А. В., канд. екон. наук., Воскресенський С. Д., Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Практично з першого року введення обов'язкового застосування МСФЗ рядом підприємств, а до такого ряду потрапили і будівельні, виявились і проблеми наявних відмінностей національних стандартів обліку та міжнародних. Основні відмінності між стандартами полягають у цілях використання фінансових даних. Основними користувачами звітності, складеної за МСФЗ є інвестори, а звітності за НП(С)БО – державні органи (особливо після зближення бухгалтерського та податкового обліку). Перша відмінність щодо цілей стандартів обумовлює і проблему розбіжностей їх методологій: принцип пріоритету економічної сутті над юридичною формою є обов'язковим у МСФЗ, він також закріплений у НС(П)БО, але не працює на практиці. Вітчизняні принципи обліку прив'язані до чіткого дотримання законодавчих документів, в той час як міжнародні – вимагають відображати реальну сутність економічних операцій.

Окрема група проблем стосується проблеми дисконтування показників у звітності.

Метою бухгалтерського обліку є фіксація фактів господарської діяльності, що здійснились. Оскільки одна і та ж сума грошових коштів, а відповідно і об'єктів обліку сьогодні і в майбутньому має різну вартість, МСФЗ

вимагають дисконтувати ряд балансових показників з метою забезпечення достовірності інформації для користувачів.

Слід відзначити, що здебільшого дисконтування не впливає на підсумковий фінансовий результат, який користувач звітності побачить після погашення дисконтованих активів та зобов'язань, але змінює розподіл фінансового результату між періодами, доки актив або зобов'язання не погашені. Така зміна фінансового результату між періодами цікавить не тільки інвесторів, але й податкову службу, оскільки може призводити до збільшення об'єкта оподаткування в поточному періоді. Так у випадку капіталізації відсотків або знецінення активів з довгим строком корисного використання підсумковий фінансовий результат може зрівнятися лише через кілька десятків років, що матиме вплив на розрахунок великої кількості фінансових показників діяльності підприємства, а відповідно і змінювати думку інвесторів. Дисконтування може впливати на вартість майже будь-якого елементу обліку та змінити фінансові результати будь-якої компанії. За рахунок врахування впливу на фінансові показники тимчасової вартості грошових коштів підвищується порівнянність фінансової звітності різних компаній, надається більше можливостей для інвестиційного та управлінського аналізу.

За своєю суттю розрахунок дисконтованої величини є нескладним процесом із використанням відомої формули. Складним же є визначення ставки дисконтування. Оскільки ставка є оціночною величиною, то на її розмір важливий вплив мають допущення, що використовуються під час її розрахунку, професійні судження різних спеціалістів.

Найбільш достовірним джерелом ставки дисконтування є ставки за іншими борговими документами підприємства (кредитними договорами, облигаціями, векселями). Якщо ж таких документів немає, можливо користатися публічними джерелами інформації (сайтом НБУ, сайтом <http://ua.cbonds.info/>). При цьому виникають проблеми коригування отриманих ставок на ті специфічні умови фінансового інструмента, справедлива вартість якого оцінюється. На практиці умови видання та отримання позик підприємствами один одному, співробітникам, власникам суттєво відрізняються від ринкових, а тому і ставка дисконтування, знайдена у публічному доступі не буде відповідати реальним умовам та буде викривляти інформацію про вартість інструмента. Причинами, що обумовлюють складність використання ставок із публічних джерел, є різні строки боргових зобов'язань (як правило, строки користування позиками на ринку є невеликими – від 3 до 25 років, на практиці ж такі строки (особливо між пов'язаними сторонами) можуть бути збільшеними і до 50 років); відсутність розвиненого фондового ринку, відсутність досвіду розрахунку відповідних коригувань ринкових ставок на специфічні ризики в межах конкретного підприємства.

В будь-якому випадку базою для розрахунку ставки дисконтування служать завжди дві групи факторів: внутрішні (залежать від структури проекту, ризикованості активу...) та зовнішні (не залежать від дій підприємства). Сьогодні використовуються дві основні схеми розрахунку ставок

дисконтування – модель капітальних активів та середньозваженої вартості капіталу, кожна з яких охоплює дві групи факторів, хоч перша – більше уваги приділяє зовнішнім індикаторам, а друга – внутрішнім показникам діяльності компанії. Якщо ринкова економіка нормально функціонує, то ставка дисконтування, визначена різними методами, повинна бути приблизно однаковою. В українських умовах використання даних двох методів призводить до отримання зовсім різних результатів. Використання моделі середньозваженої вартості капіталу ускладнюється тим, що ціна власного капіталу не відповідає ринковому рівню доходу, ціна позикового капіталу часто викривлена через наявні пільгові кредити чи заплутаність схем кредитування. Використання методу капітальних активів стикається з проблемою визначення безризикової та середньоринкової ставки дохідності, а також експертної оцінки відповідних ризиків (а відповідно суб'єктивності оцінки). Таким чином, виникає проблема розробки єдиної системи показників або методів розрахунку ставки дисконтування, адаптованих до умов вітчизняного ринку.

Неменше важливим фактором, що впливає на швидкість впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності, зокрема і методів дисконтування активів та зобов'язань є те, що такі розрахунки дисконтованих величин потребують не тільки більш високої кваліфікації бухгалтерів, але і більшого навантаження, більших витрат часу на визнання активів та зобов'язань, що у більшості випадків не призведе до підвищення оплати праці відповідно до обсягу нових завдань, що необхідно буде виконувати. Тому на практиці робота бухгалтера полягає здебільшого ні у пошуку більш ефективних методів розрахунку ставок дисконтування, а у пошуку шляхів виведення таких активів та зобов'язань із-під дисконтування, обґрунтованих певними професійними судженнями.

Важливим чинником, що стримує використання міжнародних стандартів обліку на практиці, є також відсутність добре розробленої облікової програми, яка б зняла частину навантаження бухгалтера з розрахунку певних величин. На сьогодні облікові програми за МСФЗ в Україні являють собою електронні журнали документів, що містять поля для внесення уже готових зроблених розрахунків. Зважаючи на те, що використовувати МСФЗ почали здебільшого підприємства великих розмірів, а відповідно із великою кількістю облікової інформації, робити розрахунки із використанням таблиць Excel без спеціальних програм стає фізично неможливим внаслідок нестачі часу співробітників.

Таким чином, аналіз законодавчої бази з МСФЗ, наукової літератури та анкетування ряду підприємств, що використовують МСФЗ в Україні, дозволило виділити ряд проблем застосування методів дисконтування на практиці: відсутність достатньої кількості порівняної публічної інформації для визначення ставки дисконтування; наявність на фондовому ринку так званих «мусорних» цінних паперів, ставки за якими не відповідають дійсності; відсутність досвіду здійснення коригувань отриманих публічних ставок на специфічні ризики; проблемність вибору безризикової ставки через високу ризикованість навіть державних цінних паперів; невідповідність зростаючого

обсягу роботи через впровадження МСФЗ зростанню заробітної плати бухгалтерів (а відповідно і небажання здійснювати додаткові види робіт); відсутність ефективно розробленої облікової програми відповідно до МСФЗ, яка б полегшила роботу бухгалтерів.

Список використаних джерел:

1. МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості» / http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_068/paran2#n2
2. МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» / http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_015/paran474#n474

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКУ

Ілляшенко О. В., д-р. екон. наук, доцент, Зачена Б. О., магістр, Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Згідно Конституції України [1] забезпечення інформаційної безпеки є однією з найважливіших функцій держави, для виконання якої створюються системи захисту інформації (технічні, криптографічні, кібернетичні тощо) та управління безпекою. В Законі України “Про основи національної безпеки України” [2] йдеться “про основні сфери національної безпеки”, серед яких виокремлюється інформаційна. В Стратегії національної безпеки України [3] визначаються актуальні загрози національній безпеці, серед яких: загрози інформаційній безпеці; кібербезпеці та безпеці інформаційних ресурсів; безпеці критичної інфраструктури та основні напрями державної політики національної безпеки України і шляхи її забезпечення.

Особливої актуальності набувають питання досягнення інформаційної безпеки в банківських установах та адаптування національного законодавства з інформаційної безпеки до всесвітніх вимог. Підписання II Базельської домовленості виявило нові закономірності у побудові діяльності фінансових установ. Серед нововведень виділяють необхідність створення резервів під операційні ризики банку. Впровадження в банківську діяльність системи управління операційним ризиком покликане зменшити втрати банку від некомпетентності персоналу, нестабільної роботи інформаційної системи та зовнішнього впливу, що сприяє банківській установі досягнути поставленої стратегічної мети з мінімальними фінансовими, ресурсними та інформаційними втратами.

У наукових колах тема інформаційної безпеки в банківських установах знаходиться в центрі постійної уваги, що підтверджується роботами таких авторів, як: Артеменко Д. А., Болгар Т. М., Адаменко С. І. [4-7]. Значна увага приділяється систематизації проблем забезпечення інформаційної безпеки банківських установ та шляхів їх вирішення. Розв'язок невирішених питань